

הקרב על אייכמן

שניה. הדבר הוא הזיון די תירו. בריית-המיר. עצות חטפה במשך השנים מספר ניכר של גנרלים לבנים בארצות-המערב. הקומוניסטים הסיניים חוטפים במרץ לאומנים ב"הונג-קונג ובטינגאפור. כל השירותים הח"שניים בעולם ביצעו, מי יותר ומי פחות, חטיפות שהיו דרושות לבידור בעיות הנוגות עות לעבודתם.

אולם לכל החטיפות הללו היה 4 וישנו — מכנה משותף אחד: החטופים לא נראו עוד. כאילו בלעה אותם האדמה; ומעולם לא הודתה מדינה כלשהי כי ביצעה את החטיפה משטחה של מדינה אחרת.

זהו הסכם אולם בין המדינות, שהתגבש במשך מאות בשנים; מותר לבצע מעשה בלתי חוקי במדינה זרה, כל עוד אין הוא מכחן נגד אותה מדינה. אולם אסור להריזות בכך. כי ברצונו שישנה הודאה, נאלצת המדינה הנפגעת להיעלב רשמית, לעמוד על כבודה ועל ריבונותה, לגרום למשבר ביחסים הבינלאומיים.

לכן עומדים ראשי שירותי הבטחון בעולם במצב המחייב התאפקות רבה. גם כשהם מצליחים לבצע מיבצעים מפוארים ביותר נשאר סוד הצלחתם כמוס, ורק הם עצמם וראש ממשלתם יודעים על כך. זהו תפקיד כפויטובה ותהילתו של אדם הפועל בשטח זה נודעת תמיד רק לאחר מותו, או שאינה נודעת כלל.

כך קרה לאיש-הצפרדע האנגלי ליינול קראב, שהתפרסם רק אחרי שנעלמו עקבותיו. מיבצעו, כגון פיצוץ אניית ריגול איטל-קית במל ספרדי נייטראלי, בעת מלחמת העולם השנייה, נודעו רק עתה בספרים ובסרט המוצג כיום בתל-אביב. עד היום הזה לא נמסרה שום הודעה רשמית בקשר לפרשה זו. הודעה רשמית כזו על מקרה זה גם לא תבוא לעולם.

מאידך, כאשר נחטף או נהרג קראב במל בריטי, על ידי הצוות של אניית מלחמה סובייטית, שהובילה את ניקטה כרושצ'וב לביקור ממלכתי — הוא פשוט נעלם. מעולם לא השמיעו הסובייטים אף את הרמז הדק ביותר על כך, שיש להם קשר עם ה"י עלמו של האיש.

בישראל הצעירה אין מסורת כזאת של התאפקות עלאית. הפיתוי לבשר את הצ'לחת אנשי-הבטחון, בפיקודו של דויד בן גוריון, היה גדול. אך לא פיתוהו זה לבדו גרם למצב האומלל. במקרה זה עמדה ישראל לפני סתירה בין שני רצונות יסודיים: הרצון להעי מיד את אייכמן למשפט פומבי, והרצון להעלים את חטיפתו מעיני ממשלת ארגנטינה.

טשטש את העקבות

אילו בכלל חשב מישוה בישראל באופן יסודי על האפשרויות השונות לטיפול בפרשה — כיום כבר ברור שאיש לא עשה זאת בעוד מעור — היה מחבר תזכיר, ש"יכלול את האפשרויות הבאות:

● להרוג את אייכמן בארגנטינה. במקרה זה יהא אפשר היה להטיל את האחריות על ישראל. מחמת יהודית כלשהי, הנמצאת בזיגה או בליסבון, יכלה לבשר את העניין לעולם.

● להביא את האיש לישראל, לנהל חקירה סודית, לגבות את עדותו, לערוך לו משפט סודי ולהוציא את פסק-הדין לפועל. את תוצאות החקירה אפשר היה לפרסם בשם גוף יהודי אלמוני בחוץ-לארץ; שום אחריות, ישירה או עקיפה, לא היתה נופלת על מדינת ישראל.

● לערוך לאייכמן משפט פומבי בישראל — אך לנקוט בכל האמצעים כדי לאפשר לממשלת ארגנטינה להעלים עין. אפשר היה לעשות זאת בדרכים שונות. בין השאר:

● לדחות את פירסום דבר תפיסתו משך כמה חודשים, ליצור בינתיים עקבות-ביניים בארצות אחרות, שיטשטשו את הקשר הישיר בין בואנוס-אירס ללוד. במקרה זה היתה ממשלת ישראל יכולה, בבוא היום, להכ"חיש שאייכמן נחטף בארגנטינה, וממשלת

ארגנטינה היתה יכולה לקבל גירסה זו במצפון דיפלומטי שקט.

● לטשטש לחלוטין את הקשר של ש"י רותי הבטחון הישראליים לעניין, להמציא באמת ארגון מתנדבים, לפרסם דבר קיומו של ארגון זה כמה חודשים לפני גילוי ה"מצאותו של אייכמן בישראל. דבר זה לא היה משחרר את ישראל מן האחריות, כי היא היתה הופכת רשמית למעין מחזיקה בנכ"סים גנובים. אולם מצבה הדיפלומטי היה נוח יותר לאין שיעור.

● היא יכלה להציע משפט בינלאומי, או לי אפילו תוך הזמנת ארגנטינה להשתתף בו, מיד עם מסירת ההודעה הראשונה. דבר זה לא היה משנה את המצב החוקי, אך גם במקרה זה היתה עמדת ישראל הרבה יותר נוחה ומעוררת אהדה בעולם.

בזיון גאוה לאומית

תחת לחשוב על כל הדברים האלה, עברה ממשלת ישראל קו של זיגה, שבלבל גם את ידידיה הנאמנים ב"י, ויתר, חסם בפני הארגנטינים כל דרך של נסיגה בכבוד.

בימים הראשונים השתעשעה הממשלה ב"אשליה המגוחכת והאיוולת, כי עלידי הטלת אפול בישראל אפשר למנוע את גילוי פרטי-החטיפה, שהיו בולטים לכל עין עלתונאית אחרי מאמץ קטן ביותר. התו"צאה: היא רק הרגיזה את העתונאים שבאו לישראל, יצרה דעה-קדומה עוינת במשרדי רוב המערכות בעולם, מצב שהיה דומה ל"מצב שנוצר לאחר מיבצע-סיני.

היום קשה להבין איך תיאר מישוה שמש-פחת אייכמן לא תפנה מיד למשרה, שלא יתגלה כי במטוס אל"על נוסף איש-צוות מסתורי (לדברי לה"רסון: ה"20 במספר) ב"בואנוס-אירס. שעתונאי העולם לא יבחינו מיד בעובדה המוזרה שאבא אבן זכה לאחירון פרטי שלכאורה חזר ריק לארץ, באותה יממה שבן-גוריון נאם את נאומו ב"כנסת.

כאילו לא די בכל אלה, מצאה הממשלה את השעה כשרה לפרסם לראשונה, באותם הימים, הודעה רשמית על הרכב שירותי ה"מודיעין והבטחון בישראל, בהקשר בולט ל"פרשת אייכמן. בהגדרת התפקידים של ש"רותים אלה (בהם הוכללה אפילו מחלקת החקר של משרד החוץ) הופיעה הפיסקה: "כ" מתחקים השרותים אחרי פעולות נגד העם היהודי ועושים בשטח זה בשעת ה"צורך."

מכיון שהעולם אינו מכיר בקיומו של גוף פוליטי הקרוי "העם היהודי" (מאחר שכמעט כל חברי הגוף הזה מיוצגים עלידי המדינות הריבוניות שהם אורחים בהן), היתה זאת הודאה גלויה ששירותים חשאיים ישראליים עוסקים בעניינים הפנימיים של מדינות אחרות. (גם במקרה זה חמורה ההודאה הרבה יותר מן המעשה עצמו).

כאשר איחלת כפולה זו הביאה למבוי סתום, וממשלת ארגנטינה נאלצת לפקוח את העין העצומה שלה, לא נשאר למעשה מקום אלא להכחשה סוטאלית מצד ישראל. היא לא היתה משכנעת איש, אך לפחות היתה מאפשרת לממשלת ארגנטינה להסתפק בתהליכים דיפלומטיים שיגרתיים לסיום הפ"רשה.

כאן עברה ישראל לקיצוניות ההפוכה. היא הודתה בפה מלא שאכן נתפס האיש באר-גנטינה. יתר על כן, בטון של מורה המטיף מוסר, עוד נוף דויד בן-גוריון, שר החוץ בפועל, בממשלת ארגנטינה, לא שהיא נותנת מקלט לפושעי-מלחמה נאציים — דבר ש"הכחש עלידי ארגנטינה עוד קודם לכן בכל חוקף.

אפשר היה להניח שבהחליטה לשגר איגרת כזאת פעלה ממשלת ישראל מתוך נכונות לקבל על עצמה את התוצאות ולש"מור לפחות על הגאחה הלאומית. אולם גם זאת לא עשתה. בו ברצונו שחשמה בפני ממשלת ארגנטינה כל אפשרות של נסיגה, היא גם ביתה את עצמה בעיני העולם,

בסיפור על המתנדבים ועל מכתבו של אייכמן (ראה הנידון).

זכות המיקלט

ברור שבהחליטה על זיגהים אלה, לא התייעצה הממשלה עם המומחים ל"ענייני אמריקה הדרומית. אחרת היתה מבי"נה מראש שהיא מכניסה את ממשלת אר-גנטינה למצב בלתי-נסבל.

התגובה הנרגזת והמחריפה של ממשלת הנשיא פרונדיני נבעה מכמה גורמים ברורים: ● בארגנטינה קיימת מושבה גרמנית חתיקה ועשירה מאוד, שבימי היטלר רחשה אהדה גלויה למשטר הנאצי. שום ממשלה ארגנטינית אינה יכולה להתעלם מרגשות עדה זו — ביתוך כאשר רגשות אלה צוד"קים מבחינה פורמאלית.

● בארגנטינה ישנם עוד מיליוני תומ"כים של הגנרל חואן פירון, הממלאים תפקיד חשוב מאוד ביחסי הכוחות הפנימיים. הפרונוסטים אמנם לא היו מעולם אנטי-שמים, אך בהיותם פאשיסטים גלויים

לפגוע בצורה אחרת בישראל, פרט אולי ל"חסימת תרומות אורחיה היהודיים לישראל — דבר שלא הועלה עד כה. היא יכולה רק לפנות לאו"ם או לבית-הדין הבינלאומי.

אם יגיע העניין לאו"ם, היתה ישראל נתונה במצב בלתי-נוח למדי. העמדה הצ"פניה של הגורמים השונים:

● כל ארצות אמריקה הלאטינית יצטרכו להצביע בעד ארגנטינה.

● הגוש האפרו-אסיאתי יתן, מן הסתם, את ידו לתלונה, מתוך יחסי-הגומלין המסורתיים בין גוש זה לבין הגוש הדרום-אמרי"קאי. לכל היותר יכולה ישראל לקחת לה"י מעותן של מדינות ידידותיות כמו בורמה וגאנה.

● תמיכת כל הערבים בארגנטינה מוב"נת מאליה.

● המערב יצטרך לתמוך בארגנטינה, לא רק כדי להחזיק בידיותה, אלא גם מבחינה עקרונית. מדינות המערב לא יוכלו לתת יד ליצירת תקדים מסוכן, שירשה מחר לסוכ"נים סובייטיים לבצע בארצותיהן פעולות בל"ג

"צלמו כל מיבצר סיגארט שתרצו", אמר השבוע דובר משטרת לתנאים זרים, כאשר נשאל על מקום מעצרו של אייכמן. "הוא יושב באחד מהם. כולם דומים." בתמונה נראה אחד מסיבצרים אלה, תחנת גילמי, ליד יגור, שצולם בשעה שנכלאו בו כמה מעצורי המאורעות בואדי טאליב.

אחד המיבצרים

גשו תמיד אהדה לגרמנים. נסיון ההפיכה הצבאית שבוצע שבוע עלידי קצינים ימ"נים, הוגיש את האיום המתמיד המאיים על הממשלה מצד ימין.

● כל זה לא היה כה חמור, אילמלא נגעה הפרשה בציפור-הנפש של האדם הדרום-אמריקאי: זכות המיקלט. ביבשת זו בה המהפכות הן כמעט תופעות-טבע, שמירתו של עיקרון זה הוא עניין של חיים ומות לכל איש-ציבור, העשוי למצוא את עצמו מחר כפליט מבוקש באחת מהארצות השכנות.

גם אורח ישראלי היה נעלב אילו חטפו הסובייטים, למשל, אציל רוסי נוצרי, אנטי-קומוניסטי, שהשתקע בארץ. בעיני תושבי דרום-אמריקה זוהי פגיעה חמורה שבעתיים. * * * **מבוי סתום באו"ם** **מה תעשה ממשלת ארגנטינה?** היא אינה יכולה להכריז מלחמה או

תיחוקיות מסוג זה או פעולות דומות להן. כך יוצר המצב הפאראדוקסאלי שרק ה"גוש הסובייטי — או חלק ממנו — עשוי להתייצב בצד ישראל, מתוך שיקולים משלו. כי בשביל גוש זה, המלחמה נגד גרמניה המערבית היא כיום החנית העיקרית. פרשת אייכמן תעזור לסובייטים לחזק את טענתם שגרמניה המערבית בראשות אדוארד היא מדינה ניאורנצאית. קרוב לחדאי שכל הנואמים באו"ם יתחילו את נאומיהם בגינוי הריף של פשעי הנאצים. אולם בניגוד למה שאולי מקחה מישוה ב"י ירושלים, לא על כך יסוב החיכוך. נושאו הבלעדי המוגדר יהיה: פגיעתה של ישראל בחוק הבינלאומי וסירובה לתקן את העחל עלידי החזרת החטוף למקום החטיפה. מכיון שאיש בישראל אינו מוכן להיענות לדרישת ההסגרה, קרוב לחדאי שהעניין יס"תים במבוי-סתום. האו"ם יגנה את ישראל, ייחסים עם ארגנטינה יוכנסו למקר (אף כי קרוב לחדאי שלא ינתקו כליל), וישראל תעשה כרצונה. אך ברור שהעולם יצטרף לדברי הדיפלומט האמריקאי, שצוטט השבוע בשבועון טיים: "הדבר יפגע באמון שרוחש העולם לאיב"יקטיביות של ממשלת ישראל."